

ЗВІТ

голови Ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Івано-Франківській обласній державній (військовій) адміністрації Галини Кос про проведену роботу Ради за період 2023-2025 років.

Рада з питань внутрішньо переміщених осіб при Івано-Франківській обласній державній (військовій) адміністрації створена та затверджена розпорядженням голови облдержадміністрації від 31.08.2023 року № 333 «Про утворення Ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Івано-Франківській обласній (військовій) адміністрації» (далі – Рада з питань ВПО).

До складу Ради увійшло 20 осіб, з яких – 10 внутрішньо переміщені особи, 6 – представники облдержадміністрації, 4 – представники громадських організацій, які проводять діяльність у сфері забезпечення та захисту прав внутрішньо переміщених осіб. По гендерному розподілу: 17 – жінок та 3 чоловіки.

Мета створення Ради внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) - забезпечити ефективну взаємодію між ВПО та місцевою владою, сприяти інтеграції переселенців у нові громади та захищати їхні права.

Станом на сьогодні в Єдиній інформаційній базі внутрішньо переміщених осіб в Івано-Франківській області налічується близько 110 000 ВПО, а з початку повномасштабного вторгнення російської федерації Прикарпаття прийняло понад 150 000 ВПО.

Рада ВПО - це консультативно-дорадчий орган, що об'єднує представників ВПО, місцеву владу та громадські організації, щоб разом розробляти та впроваджувати рішення, спрямовані на покращення соціально-економічних умов для переселенців та їхньої адаптації.

Місія Рад ВПО – це системна і професійна адвокація прав та інтересів внутрішньо переміщених осіб. І кінцева мета – це їх повна інтеграція у громади, в які вони перемістилися.

За пропозицією та сприяння Дем'янчук С. С. – регіональної координаторки БО «БФ «ССС» у Івано- Франківській області – заступника голови Ради з питань ВПО, 2-3 жовтня 2023 року проведено стратегічну сесію по плануванню роботи ради з питань ВПО.

За сприяння Благодійної організації «Благодійний фонд Стабілізаційної СуппортСервісез» у межах реалізації проекту: «Підтримка спроможності системи соціального захисту населення щодо реєстрації внутрішньо переміщених осіб» спільно з Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців розроблено Стратегічний план Ради ВПО при Івано-Франківській обласній державній (військовій) адміністрації до 2025 року, який затверджено головою Ради 04 грудня 2023 року, яким визначено основні завдання Ради, а саме:

- **Формування інституційної спроможності Ради ВПО:**

Формування довіри ВПО до Ради ВПО, формування спроможності Ради, забезпечення ефективної роботи, підвищення кваліфікації представників Ради через навчання та обмін досвідом, поінформованість про діяльність Ради, підвищення ефективності організації роботи Ради шляхом залучення до її складу представників структурних підрозділів облдержадміністрації.

- **Діяльність, спрямована на вирішення проблемних питань ВПО**

Проведення моніторингу нормативно-правової бази для забезпечення чіткого розуміння змін та проблемних питань, розробка механізму збору потреб ВПО, надання пропозицій до національних і регіональних програм щодо включення до них ВПО, налагодження комунікації з усіма стейкхолдерами, підвищення поінформованості ВПО, створення майданчика для обговорення проблем та потреб ВПО, а також для обміну інформацією між переселенцями та владою.

Не менш ключовими завданнями Ради є захист прав ВПО, сприяння адаптації та інтеграції ВПО у соціальне, економічне та культурне життя громади.

- **Загальний огляд діяльності.**

07 вересня 2023 року проведено перше засідання Ради, на якому обрано керівний склад:

- Голова – Галина КОС (ВПО);
- заступник – Світлана ДЕМ'ЯНЧУК (ГО);
- секретар – Ірина АКИМЕНКО (головний спеціаліст соціальної підтримки ВПО департаменту соціальної політики ОДА).

Для більш ефективної роботи Рада розподілена на п'ять робочих груп:

1. підтримка ВПО з питань, що належать до охорони здоров'я, питання освіти та культурної інтеграції ВПО;
2. житлові питання ВПО;
3. соціальний захист ВПО;
4. реалізація ВПО у професійній діяльності, працевлаштування та соціалізація і адаптація;
5. комунікація з благодійними та громадськими організаціями, інформаційна робота, висвітлення діяльності у ЗМІ.

Для більш тісної комунікації та вирішення робочих питань створено групу у Вайбер та з радами ВПО області у телеграм каналах.

За час діяльності Ради проводились щоквартальні засідання, на яких визначалися пріоритети роботи зокрема, розв'язання проблем з житлом, працевлаштування, підтримка бізнесу, а також юридична та психологічна допомога.

На засідання Ради запрошувалась Людмила Сірко – заступник голови обласної державної адміністрації, представники департаменту соціальної політики облдержадміністрації та представник Уповноваженого Верховної Ради

України з прав людини в Івано-Франківській області, представники структурних підрозділів облдержадміністрації, обласного відділення пенсійного Фонду України, Акціонерного товариства «Державний ощадний банк України», представники Рад ВПО області, благодійних фондів, громадських організацій.

Проведено виїзні засідання Рад з питань ВПО області. Такі робочі зустрічі були проведені у форматі круглого столу з представниками обласної Ради з питань ВПО при Івано-Франківській ОДА та представниками Рад ВПО районних та відповідних Рад територіальних громад області.

Мета таких зустрічей об'єднати зусилля щодо забезпечення та захисту прав, інтересів ВПО, сприяння діяльності територіальних громад у розвитку ефективних механізмів адаптації та інтеграції ВПО, та проведення систематичного аналізу потреб ВПО в приймаючих територіальних громадах. Напрацьовані питання взято в роботу.

Радами ВПО області направлено до Міністерства на розгляд спільне звернення щодо забезпечення реалізації ВПО права користування пільгами, передбаченими законодавством, на території гірського населеного пункту (20% надбавки до виплат допомог та пенсій).

На постійній основі відбувались об'єднані засідання Рад з питань ВПО області, на яких обговорювались питання діяльності Рад ВПО Івано-Франківської області, обмін досвідом, залучаються фахівці з різних напрямків діяльності. Їх мета: обговорення ключових питань та можливостей, які стосуються ВПО у області.

Голова Ради з питань ВПО при обласній державній (військовій) адміністрації взяла участь в обласному форумі в рамках проєкту «Сприяння соціальному згуртуванню постраждалих громад, де впроваджуються інклюзивні житлові рішення», підтримка ВПО, що реалізується в Івано-Франківській області за фінансової підтримки Уряду Республіки Корея.

У 2024 році на Прикарпатті відбувся форум Рад ВПО. Він зібрав представників західних областей. Організували захід БФ «РОКАДА»

Учасники мали можливість напрацювати спільні алгоритми підтримки, адаптації та інтеграції ВПО, покращити взаємодію між владою, громадськими та міжнародними гуманітарними організаціями.

27 та 28 серпня 2024 року у Києві відбувся II Всеукраїнський Форум Рад ВПО, в якому взяли участь представники Ради з питань ВПО при облдержадміністрації. В межах цього заходу були підписані установчі документи щодо створення нової громадської організації - «Конгрес Рад з питань внутрішньо переміщених осіб».

Представники Рад з питань ВПО області взяли участь:

- у Західноукраїнському форумі рад ВПО у м. Львові ;
- у міжнародній правозахисній конференції «Десятиліття 2014-2024. Відвойовуючи права людини. Зберігаючи демократію» у м. Київ.
- у ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОМУ форумі рад ВПО у м. Львів.

Під час події присутні взяли участь у воркшопах, обмінялись досвідом, а також окреслили актуальні питання в панельних дискусіях. Обговорювалось питання інтеграції ВПО, державні та місцеві можливості підтримки, системи соціальних послуг, а також успішні практики адаптації. Отримані напрацювання та обмін досвідом дали можливість покращити роботу Рад з питань ВПО.

25 червня 2025 року у Львові відбувся регіональний захід Реєстру збитків для України, спрямований на надання практичної допомоги постраждалим від війни. Захід об'єднав представників місцевих органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інституцій громадянського суспільства, партнерів з Ради Європи та людей, які вже подали заяви до Реєстру.

До участі у заході, у складі делегації від області, доєдналася голова Ради та членкині Ради. В ході обговорення Голова Ради надала пропозиції про залучення ЦНАПів до прийняття заяв з метою охоплення маломобільних категорій населення.

Члени Ради активно долучалися до навчань щоб бути обізнаними щодо захисту прав та інтересів ВПО. З цією метою відбувся воркшоп на тему «Комунікація Ради ВПО з органами державної влади та органами місцевого самоврядування через призму законів України «Про доступ до публічної інформації» та про «Звернення громадян».

Навчання організували працівники БО «Благодійний фонд «Стабілізуєш суппорт сервісез» та Світлана Дем'янчук, регіональна координаторка в Івано-Франківській області, заступниця голови Ради з питань ВПО.

За ініціативи голови Ради з питань ВПО, спільно з благодійною організацією «Благодійний фонд «Стабілізуєш Суппорт Сервісез» в межах проєкту «Підтримка спроможності державних установ та місцевих громад у зміцненні системи соціального захисту в Україні», що втілюється за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН), 24.07.2025 відбувся навчальний захід:

- семінар «Реєстр збитків для України (RD4U): можливості для ВПО та постраждалого населення».

У заході взяли участь члени Рад з питань ВПО та ВПО області.

Спільно з Департаментом соціальної політики облдержадміністрації розроблено та опрацьовано соціологічне опитування щодо потреб ВПО в Івано-Франківській області. Дане опитування було розміщено у соціальній мережі Фейсбук на сторінках департаменту соціальної політики ОДА, Рад з питань ВПО області, РДА та ТГ в період з 01 квітня по 31 травня 2025 року. Підсумковий звіт розміщено на сайті Івано-Франківської ОДА.

В рамках проєкту "Книжкунт" в особі директора Видавництва "Саміт Книга" Івана Степурина, Голови ради з питань ВПО при Київській ОДА Олександра Явтушенка та директора Київської обласної бібліотеки для дітей Галини Єрко, за сприяння голови Ради з питань ВПО, внутрішньо переміщені люди, які мешкають в одному із шелтерів м. Івано-Франківська та у прихистку с. Войнилів отримали художню літературу українською мовою.

Голова Ради активно співпрацювала та надалі співпрацює з благодійними фондами, громадськими організаціями, Херсонським ХАБОМ, долучалась до культурно-просвітницьких, тематичних заходів, які проходили в рамках підтримки ВПО.

З метою інформування ВПО про зміни в чинному законодавстві, нормативно-правових актах, донесення корисної інформації для ВПО створено та активно наповнюються сторінки Ради з питань ВПО при Івано-Франківській обласній державній (військовій) адміністрації та в соціальних мережах:

- у Фейсбук, у телеграм каналі та сторінка з інформацією для ВПО на офіційному сайті Івано-Франківської ОДА.

- **Досягнення:**

Команда БО «БФ «Стабілізуєшн Суппорт Сервісез» спільно з Радою з питань ВПО провели дослідження обласних політик у сфері соціального захисту населення, які реалізуються в Івано –Франківській області. Під час проведення моніторингу було проаналізовано сім обласних програм та дев'ять НПА щодо надання додаткових пільг, соціальних гарантій тощо. Робочою групою напрацьовані відповідні рекомендації для органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо внесення змін та доповнень до чинних місцевих програм і нормативно-правових актів, які направлено до облдержадміністрації.

Розпорядженням голови обласної державної військової адміністрації від 01.11.2024 № 471 схвалена «Комплексна програма підтримки внутрішньо переміщених осіб Івано-Франківської області на 2025-2027 роки» та затверджена рішенням сесії обласної Ради від 20.12.2024 № 1065-37/2024, у якій міститься 5 розділів. До розробки програми долучались робоча група Ради з питань ВПО.

За час своєї діяльності Рада надавала пропозиції щодо внесення змін до законодавчих та нормативно-правових актів України. Зокрема, до Президента України Володимира ЗЕЛЕНСЬКОГО та Заступника Керівника Офісу Президента України Ірини ВЕРЕЩУК у жовтні 2024 року направлено листа з проханням підписати прийнятий Верховною Радою України 09 травня 2024 року Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування № 3703-ІХ. Цим Законом визначено, що ВПО є повноцінними жителями громади.

Постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2025 року № 793 «Деякі питання встановлення доплат, передбачених частиною другою статті 6 Закону України “Про статус гірських населених пунктів в Україні” у 2025 році» визначено, що особам, які мають статус громадянина (громадянки), який (яка) проживає, працює або навчається на території гірського населеного, у 2025 році щомісяця надається доплата до пенсії та державної допомоги. Сподіваємося, що ВПО можуть також скористатися цим правом.

Обласною робочою групою кожних півроку здійснюється моніторинг місць тимчасового проживання щодо відповідності критеріям ПКМУ від 01.09.2023 № 930 «Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб», до яких долучались представники Ради з питань ВПО.

Здійснювався моніторинг надання соціальних послуг ВПО, сприяння у влаштуванні до інтернатних закладів, стаціонарних відділень області.

За сприянням голови Ради 18 осіб ВПО з інвалідністю отримали грошову допомогу від ГО «ліга сильних», 3 особи – отримали грошову допомогу від БО «БФ Карітас Івано-Франківськ».

Проводилась роз'яснювальна робота та окремі консультації з питань виплати державних соціальних допомог, постановки на чергу для отримання слухових апаратів та інші заходи.

- **Взаємодія з владою:**

Голова Ради є членом Координаційного штабу з питань забезпечення реалізації прав і свобод ВПО та Координаційного центру підтримки цивільного населення. Ради ВПО — це приклад того, як можна, не змінюючи формат органів влади та структури управління, долучити переселенців до прийняття рішень. Завдяки такому членству, представника Ради з питань ВПО, відбувається діалог та взаємодія з владою та «голос» ВПО звучить сильніше.

Також голова Ради на постійній основі долучалась до онлайн-засідань Координаційного штабу з питань забезпечення реалізації прав і свобод ВПО, який очолює Ірина ВЕРЕЩУК на яких обговорювались питання врегулювання законодавчих актів, захисту прав ВПО, виплат державних соціальних допомог, житлових та інших питань, вносились пропозиції щодо врегулювання змін в нормативно правових актах.

05 березня 2024 року на черговому засіданні голова Ради з питань ВПО презентувала роботу Ради, проблемні питання з якими стикаються ВПО в нашій області, напрямки діяльності Ради щодо вирішення запитів ВПО.

Голова Ради взяла участь у засіданні «круглого столу» Комітету ВР України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів: «Діяльність органів соціального захисту населення: сучасний стан та перспективи вдосконалення» за участю народних депутатів, урядовців, представників профільних служб та відомств, керівники благодійних фондів, який відбувся в Івано-Франківській обласній державній адміністрації 10 липня 2025 року. В ході презентації роботи Ради з питань ВПО було озвучено, що одним із найбільш проблемних питань є житло для ВПО.

- **Виклики та проблеми:**

- **ЖИТЛО ДЛЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ.**

З цією метою необхідно здійснювати будівництво соціального житла, проводити ремонт нерухомого майна, яке може бути передане у користування ВПО, місця тимчасового проживання ВПО, грошові програми щодо оренди житла, програми пільгового кредитування.

- **Відсутність фінансового резерву у ВПО для перепрофілювання та перенавчання.**

Дане питання вирішується шляхом отримання ваучерів від держави, підтримка ВПО на шляху до фінансової незалежності завдяки міжнародним партнерам, організацією навчань, курсів, програм, участі у грантових програмах та сприянням працевлаштування через Івано-Франківський обласний центр зайнятості.

- **Соціальна та психологічна адаптація внутрішньо переміщених осіб.**

Дане питання вирішує обласна мобільна бригада, яка здійснює виїзди в МТП області, проведення тренінгів та психосоціальної допомоги благодійними фондами та громадськими організаціями.

ПІДСУМОК.

Підсумовуючи викладене, варто наголосити, що робота ради з питань ВПО протягом звітного періоду була спрямована на забезпечення належних умов для проживання ВПО, їх соціальну адаптацію, захист прав та сприяння інтеграції у громади області.

Особливу подяку висловлюємо голові Івано-Франківської обласної державної адміністрації Світлані Василівні Онищук та заступниці голови Людмилі Іванівні Сірко за постійну підтримку, департаменту соціальної політики облдержадміністрації за оперативне реагування на потреби ВПО, відкритість до діалогу та активну участь у впровадженні рішень, спрямованих на покращення якості життя внутрішньо переміщених осіб.

Завдяки злагодженій співпраці органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, громадських організацій та міжнародних партнерів нам вдалося досягти важливих результатів. Проте попереду ще багато завдань, серед яких — забезпечення житлом, працевлаштування, доступ до медичних і освітніх послуг, а також розвиток довгострокових програм інтеграції.

Рада з питань ВПО і надалі буде працювати над створенням гідних умов для кожного ВПО, зберігаючи пріоритет гуманності, взаємоповаги та соціальної справедливості.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!